

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ПОЛЬЩІ В ПЕРСПЕКТИВІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ 2020

УДК 003.35:332

Вацьковські К. С., д. е. н., професор,
ВТУ «Варшавська політехніка»,
Польща,
Гордієнко Л. Ю., к. е. н., доцент,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація: Визначено сучасні проблеми регіональної політики Польщі в перспективі реалізації стратегії 2020. Наведена нова парадигма політики регіонального розвитку Польщі до 2020 року та напрями її реалізації.

Ключові слова: проблеми, парадигма, Польща, регіональна політика, стратегія 2020, напрями реалізації.

Annotation: The modern problems of the regional policy of Poland in the perspective of implementation of the 2020 strategy are determined. A new paradigm of the policy of regional development of Poland till 2020 and directions of its implementation is presented

Key words: problems, paradigm, Poland, regional policy, strategy 2020, directions of implementation.

На сучасному етапі розвитку української держави особливої актуальності набувають питання регіонального розвитку як одного з напрямів політики децентралізації. Проблеми, з якими стикається Україна в процесі децентралізації, пов'язані в першу чергу з відсутністю відповідної державної стратегії регіонального розвитку. У зв'язку з цим набуває особливого інтересу досвід Польщі щодо реалізації регіональної політики, в тому числі в перспективі реалізації Стратегії 2020.

Сучасна модель регіональної політики Польщі була сформована під час входу Польщі у 2004 році до складу ЄС, відповідно до якої відкрилися можливості користування фінансовими ресурсами політики згуртованості.

На сучасному етапі, як підкреслено М. Дзембала у [1, с. 69], концепція регіонального розвитку Польщі схильна до змін під впливом складних умов, а саме: процесу глобалізації, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, різницею у спроможності регіонів пристосовуватися до змін тощо. Ці обставини створюють нові виклики щодо регіональної політики, в тому чис-

лі до її цілей, напрямів дій, що вживаються, інструментів і суб'єктів, які відповідають за її впровадження.

Концепція регіональної політики, як стверджується Р. Цамагні, Р. Цапелло у [2, с. 26], підлягає перетворенням також піз впливом комплексу умов, що змінюються. В наш час можна стверджувати про формування нової парадигми, яка відрізняється від попередньої відходом від існуючої моделі регіонального розвитку, що вирівнює регіони, завданням якої була редистрибуція фінансових ресурсів задля політики підтримки ендogenous розвитку регіонів.

Метою даної роботи є аналіз основних змін в регіональній політиці Польщі в перспективі реалізації Стратегії 2020.

Національна стратегія регіонального розвитку на 2010-2020 роки: регіони, міста, сільські райони (НСРР) є баченням уряду щодо розвитку регіонів Польщі до 2020 року. Вона визначає ключові виклики, цілі і завдання регіональної політики держави. Вона також визначає принципи і механізми співпраці між урядом і урядами воєводств, в тому числі їхньої координації [3].

Основна мета НСРР є використання сильних сторін (тобто потенціалу розвитку), які має будь-який регіон Польщі, для досягнення цілей національного розвитку - зростання, зайнятості і згуртованості. При цьому ресурси для розвитку відповідно до НСРР мають вкладатися в цілях підтримки сильних сторін кожного регіону, дав шанси для економічного зростання і високої зайнятості, а також на зменшення відмінностей в рівнях розвитку. Іншими словами, польські регіони мають бути по prostu найкращим місцем для життя. Ця мета є позачасовою і відноситься не тільки до 2020 року, тобто часу реалізації стратегії [3].

Від часу прийняття Стратегії 2020 під впливом змін як у ЄС в цілому, так і Польщі виникли нові виклики щодо реалізації регіональної політики, які мали прискорити розвиток регіонів. Тому 14 лютого 2017 р. Радою Міністрів Польщі була прийнята національна стратегія розвитку, яка отримала назву «Стратегія відповідального розвитку до 2020 р. (з перспективою до 2030 р.» [4].

Стратегія відповідального розвитку одною з цілей оголосила використання нових інструментів розвитку (фінансові продукти і програми під-

тримки) для таких пріоритетних сфер, як: міжнародна експансія, індустрії майбутнього, розвиток малих і середніх підприємств, публічно-приватне партнерство, інвестиційне партнерство з органами місцевого самоврядування, розвиток венчурного капіталу в Польщі, рівномірний територіальний розвиток з особливою увагою до спеціальних економічних сфер та інвестиціям в слабо розвинені області.

Нова парадигма регіонального розвитку Польщі базується на постулатах регіональної політики ЄС, відповідно до яких необхідно підвищувати конкурентоспроможність регіонів, більш ефективне використання регіонального потенціалу. Нова регіональна політика має концентруватися на просуненні процесів зростання й регіональній конкурентоспроможності, а також підтримці регіонального потенціалу, який не був використаний.

У звіті Європейської Комісії ЄС RCI 2013, на який посилаються Я. Голембовські, О. Подлінська в [5, с. 13], надається визначення регіональної конкурентоспроможності як здібності до забезпечення привабливого і тривалого середовища для фірм і мешканців для життя й праці. При цьому регіональна влада має встановити такий рівень податків, щоб було забезпечено привабливість й тривалість середовища для бізнесу. Для встановлення рейтингу регіонів за рівнем конкурентоспроможності Європейською Комісією ЄС був запропонований індекс регіональної конкурентоспроможності, який вперше був опублікований у 2010 році. На відмінність від інших індексів конкурентоспроможності (наприклад, відповідного індексу Світового Економічного Форуму) індекс регіональної конкурентоспроможності Європейської Комісії ЄС надає можливість застосовувати його для більш детального аналізу на регіональному рівні, а не тільки для оцінки конкурентоспроможності країн.

Нова регіональна політика ЄС пропонує інтеграційний підхід замість секторного підходу, який підтримує інтеграційні проекти розвитку. Передбачається, що регіони повинні розвивати власні стратегії розвитку, що базуються на власних засобах. Замість попереднього підходу, який не підтримував різних потреб регіонів (*one-size-fits-all approach*) новою парадигмою пропонується приймати до уваги відмінності окремих територій, тобто територіальна орієнтація (*place-based approach*). При цьому

істотним стовпом нового підходу є відповідне управління (*governance*). В процесі реалізації нової регіональної політики мають бути залучені різні суб'єкти – не тільки урядового рівня, а також приватні й неурядові організації, що є одним з атрибутів процесу децентралізації [1, с. 71].

Нова регіональна політика ЄС отримала назву «політика згуртованості», так як її головною метою є збільшення так званої економічної, суспільної та територіальної згуртованості в регіонах, які залічені до групи підтримки. На практиці це стосується двох сфер:

економічної та суспільної згуртованості: збільшення конкурентоспроможності й екологічного зросту економіки на регіональному рівні, а також забезпечення мешканцям ліпших послуг, більших можливостей працевлаштування та ліпшої якості життя;

територіальної згуртованості: створення міжрегіональних сполучень, щоб можна було досягнути користі від їх сильних сторін, а також співпрацювати в межах нових й інноваційних конфігурацій, що дозволить регіонам вирішувати спільні проблеми (таких як боротьба зі зміною клімату), а також надасть можливість таким чином генерувати користі на рівні ЄС та зміцнювати її структури [6, с. 5].

Таким чином, нова регіональна політика Польщі розроблена відповідно до постулатів регіональної політики ЄС на 2014 – 2020 роки, що дало можливість регіонам Польщі розвиватися на основі нової регіональної парадигми, яка базується на економічній, суспільній та територіальній згуртованості.

Отже, досвід Польщі ставити і вирішувати регіональні проблеми розвитку є корисним для України як на національному, так і регіональному рівні, особливо в умовах децентралізації.

Література

1. Dziembala M. Wyzwania dla polityki spójności realizowanej w Polsce w perspektywie 2014–2020 / M. Dziembala // Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. – 2016. – Nr. 270. – S. 69–76.

2. Camagni R. Rationale and design of EU cohesion policies in a period of crisis / R. Camagni, R. Capello // Regional Science Policy & Practice. – 2015. – Vol. 7, Issue 1. – P. 26.

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mir.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/zarzadzanie-rozwojem-kraju/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego/>

4. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywa do 2030 r.) [Elektroniczny zasob]. – Tryb dostępu : http://www.SOR_2017_maly_internet_14022017_wstePMM-1.pdf.

5. Golembiewski Ja. Konkurencyjnosc polskich regionow na tle Unii Europejskiej / Ja. Golembiewski, Ol. Podlinska // Problemy rozwoju regionalnego I lokalnego w Polsce. – Pultusk : WUM w Pultusku. – 2015. – S. 11–21.

6. Zrozumiec polityke Unii Europejskiej – Polityka regionalna [Elektroniczny zasob]. – Tryb dostępu : http://europa.eu/pol/index_en.htm